

**A XXVI. LESS NÁNDOR ORSZÁGOS
FÖLDRAJZVERSENY
ELSŐ FORDULÓJÁNAK FELADATLAPJA**

III. KATEGÓRIA (10-12. ÉVFOLYAM)

Tudnivalók

- A feladatokat figyelmesen olvasd el!
- A megoldásokat a mellékelt értékelőlapon kell beadni.
- Az értékelőlapon az adatokat olvashatóan, NYOMTATOTT NAGYBETŰVEL töltsd ki!
- A feladatlapon javíthatsz, az értékelőlapon már nem!
- Tollal írd!
- Segédeszköz nem használható!
- Az elérhető pontszám: 100 pont

Jó munkát kívánunk!

Less Nándor (1963-1993)

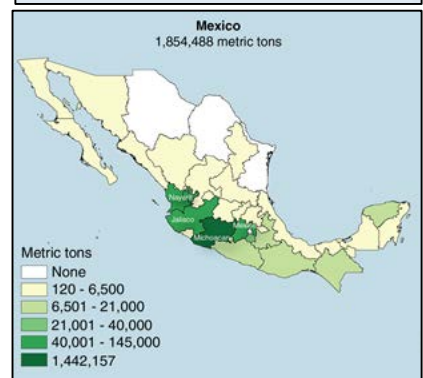
2019. március 4.

A cikkrészlet és a térképek segítségével válaszolj a kérdésekre! Minden helyes válasz 1 pontot ér.

„Az ország évente 2,2 milliárd dollár értékben exportálja az avokádót – a világ avokádójának 45 százaléka Mexikóban terem –, amely főként az Egyesült Államokban, illetve innen kiindulva az egész nyugati világban, sőt Kínában is soha nem látott divatját éli. Így értelemszerűen az ára is az egekbe tört. Ebben nemcsak a felfokozott kereslet, de a kaliforniai termesztés visszaesése is szerepet játszott. [...] Kalifornia avokádótermesztése 44 százalékot esett tavaly óta. A zöldség ára a CNN szerint 125 százalékkal emelkedett egy év alatt. [...] Az avokádós ételek – például a guacamole – azonban semmit sem veszítettek népszerűségükből. Az ezredforduló előtt született, úgynevezett millenniumi nemzedék körében olyannyira népszerű például az avokádópürés pirítós, hogy egyes véleményformálók már generációs összeomlást vizionálnak.

Tancítaro a világ avokádótermesztésének központja, a harmincezres lakosság közvetlenül vagy közvetve a növényből él, a város napi avokádótermesztésének értéke meghaladja az 1 millió dollárt. Ennek ára van: a drokartellek – mintegy melléküzletágként – az elmúlt évtizedben megpróbálták teljesen uralmuk alá vonni a térséget és egész Michoacán államot. [...] Tancítaro mégis a törekeny béke szigeteként dacol az öt körülvevő maffiaháborúval. Önkéntesekből álló önvédelmi erőket (*autodefensas*) állítottak föl, tagjaik – az avokádóból keresett dollármilliók támogatásával – sokkal inkább a rendőrség terrorelhárító rohamosztagosaihoz hasonlítanak, gépfegyverrel, páncéllal, sisakkal, uniformissal. Arrafelé általánosan avokádórendőröknek hívják őket. Emellett maguk az avokádótermesztők is fegyverkeznek, a BBC riportere nem is látott farmert fegyver nélkül, a farmok pedig afféle támaszpontokra hasonlítanak.”

Cikkrészlet: Magyar Nemzet [Online](#), 2018. január

Térkép 1: Wall Street [Journal](#)

Térkép 2: US Department of [Agriculture](#)

Fotó: [VOA News](#)

a) Indokold a cikkrészlet segítségével, hogy miért nevezik sokan „zöld aranytak” az avokádót!

.....

.....

b) Milyen környezeti károkkal járnak az avokádótermesztés egyes folyamatai? Nevez meg egyet-egyét!

1. termőterület növelése →

2. termények eljuttatása külföldi piacokra →

c) A bevétel ellenére miért nem tekinthető mégsem igazán „nemzeti” jövedelemforrásnak az avokádóexport?

.....

.....

d) Mely aktuális környezeti probléma okozhatta a cikkben említett kaliforniai termés kiesést?

.....

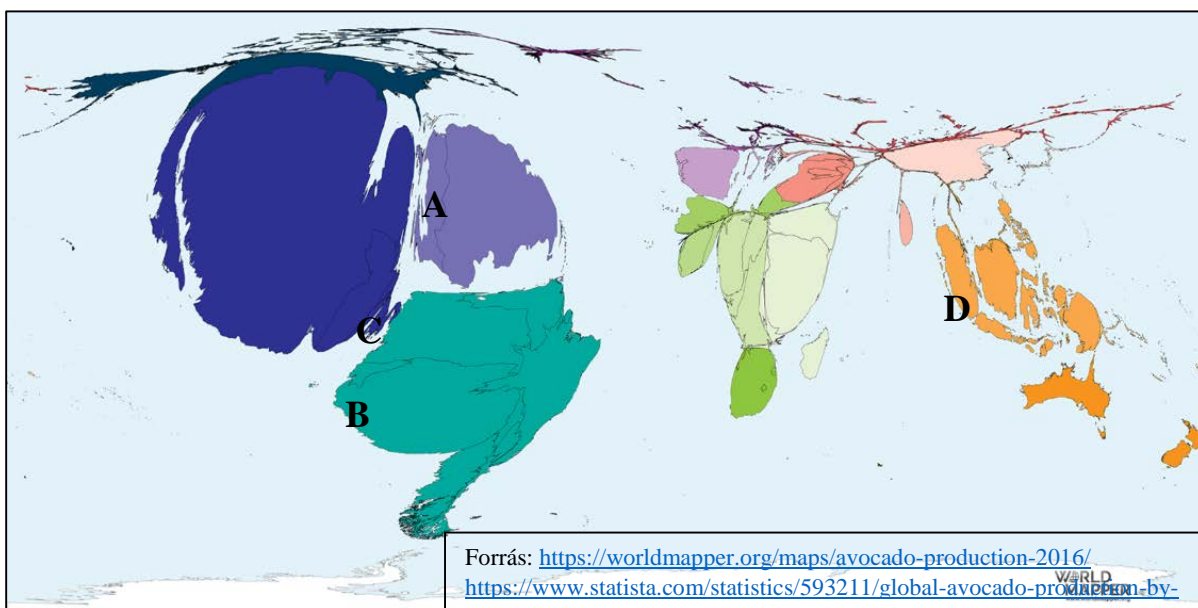
e) Mely természeti adottság miatt nincs Mexikó északi államaiban számottevő avokádótermés?

.....

f) Az avokádó mellett sok más mexikói árucikk is gyorsabban jut el az amerikai piacokra, ami részben a két országot (is) érintő szabadkereskedelmi társulás eredménye. Mi a társulás neve? Írd a betűszót a vonalra!

.....

g) Az alábbi kartogram a világ avokádótermesztésének eloszlását mutatja 2016-os adatok alapján. Nevezd meg a világranglistán Mexikót követő négy, betűvel jelölt országot!

A B C D

h) Milyen hatással lehet az avokádóexport jövőbeli változása Mexikó gazdaságára és piacaira? Töltsd ki a táblázatot egy-egy hatás megnevezésével!

	pozitív hatás	negatív hatás
növekvő avokádóexport		
visszaeső avokádóexport		

i) Mexikó – az avokádótermesztés mellett – egy nyersanyag kitermelésében is igen régóta világszerte ismert (2017-ben kb. 5600 tonna volt a kitermelt anyag mennyisége). Karikázd be a megfelelő ásványkincs nevét!

vasérc kén ezüstérc feketeköszén

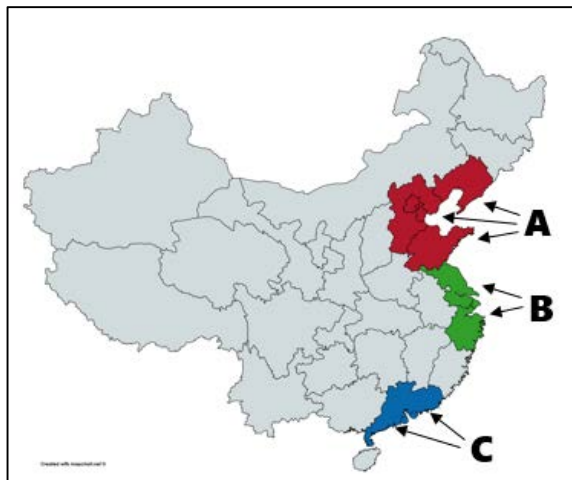
2. FELADAT – KÍNA GAZDASÁGI ÖVEZETEI

[15 pont]

Az alábbi térkép Kína kiemelt tengerparti gazdasági övezeteit mutatja. Ezek a térségek adják a kínai GDP több mint egyharmad részét és területükön él a lakosság nagyjából egyötöd része.

Írd a megállapítások elé a megfelelő övezet betűjét!
Minden megállapításhoz csak egy betű tartozik, minden helyes válaszért 1 pont jár.

- 1. A Gyöngy-folyó deltájának vidéke évtizedek óta a kínai gazdaság egyik motorja.
- 2. Ebben az övezetben fekszik az ország fővárosa.
- 3. Ez az óriási várostömörülés a Jangce folyó torkolata körül alakult ki.
- 4. Egyes városaiban a levegőminőség romlásáért az alkalmanként be-betörő homokviharok is felelősek.
- 5. A konténerkikötőiben felhalmozott termékek a Sárga-tengeren keresztül indulnak a távoli piacok felé.
- 6. Az övezet gazdaságát tovább erősítheti a 2018 októberében átadott 55 km hosszú híd is.
- 7. Az itt élők egy része nem júannal, hanem hongkongi dollárral fizet.
- 8. Legjelentősebb központja hatalmas kikötője mellett idegenforgalmi célponttá is vált az utóbbi évtizedben, itt épült pl. Kína legmagasabb felhőkarcolója, a 632 m magas Shanghai Tower.
- 9. A kalandvágyó turisták a transzszibériai vasútvonal leágazásán közvetlenül is eljuthatnak az övezet központjába.
- 10. Ebből az övezetből a legegyszerűbb megközelíteni Kína híres kúparsztos vidékeit.
- 11. Itt található a fallal körbevett egykori főváros, Nanking és a Nagy-csatorna déli végénél fekvő Hangcsou, az Alibaba cég központja is.
- 12. Az övezet rohamosan gyarapodó nagyvárosa, Sencsen kiérdemelte a Szilícium-völgygel való összevetést: olyan nagyvállalatok központja, mint a Tencent, a ZTE vagy a Huawei.
- 13. A Kelet Las Vegasának tartott Makaó utcai autóversenyének útvonalát járva szinte mindenhol feltűnnek a portugál gyarmati múlt emlékei.
- 14. A 2008-as nyári után 2022-ben téli olimpiának adhat otthont az övezet egyik nagyvárosa.
- 15. A kínai Nagy Fal néven ismert erődítményrendszer jelentős része ebben az övezetben, illetve közelében található.

Válaszolj a kérdésekre a cikkrészletek segítségével! Minden helyes válaszáért 1 pont jár.

„Megnyitja első indiai áruházát az IKEA. A bútorkiskereskedelmi konszern Haidarábád városában építette meg 37 ezer négyzetméteres üzletét. A tervek szerint 850 alkalmazott szolgálja majd ki a vásárlókat, akiknek száma az IKEA vezetője szerint egy év alatt elérheti a hétmilliót is. A vállalat azt ígéri, hogy nemzetközi termékeik mellett a helyi sajátosságoknak és az indiai életmódnak megfelelő cikkekkel egészítik ki kínálatukat, emellett ezer termékük kerül majd 200 rúpiánál (2,5 eurónál) kevesebbe. A vállalat arra számít, hogy az országban a középosztály növekedése miatt egyre több és több vásárlójuk lesz.” (HVG, 2018. augusztus)

Az indiai IKEA három év alatt ezeröttszáz embert kíván foglalkoztatni az áruházaiában, ugyanis további üzletek nyitását tervezi Mumbaiban, Bengaluruban, Ahmadábádban, Delhiben, Szúratban, Púnában, Csennaiban és Kalkuttában. A cég szóvivője szerint a később több mint negyven városban nyitnak majd üzletet. [...] Az első üzlet már százötven fős szerelőbrigáddal nyit meg. Nem a szerelési szolgáltatások számítanak az egyetlen szokatlan vonásnak a többi áruházhoz képest: az üzlet éttermében sem árulnak majd az ikonikus svéd húsgolyókból, csirke- és zöldséggolyókat adnak majd helyette.” (Qubit, 2018. július)

Cikkrészletek forrása: [HVG](#), [Qubit](#), kép forrása: [Index](#)

a) Indokold meg, miért van az IKEA szempontjából hatalmas jelentősége az indiai piacra való belépésnek?

.....

b) A cikk szerint néhány éven belül több új áruházat is nyithat a cég. Mely demográfiai és gazdasági változásokra alapozhatja terjeszkedési terveit az IKEA?

1.

2.

c) Melyik európai országból indult az IKEA?

d) Hogyan próbálja a helyi igényekhez igazítani a termékeit és a szolgáltatásait az IKEA? Említs három ilyen módszert a fenti források alapján!

1.

2.

3.

e) Az utóbbi öt évben több IKEA-áruház is nyílt világszerte, többek között a Közel-Keleten, Észak-Afrikában, a Távols-Keleten, a balti államokban és a hazánkkal szomszédos országokban is. A tervek szerint 2020-ban nyílnak meg a legnagyobb alapterületű IKEA, Manilában. Nevezd meg az országot!

.....

f) Miért a települések peremterületein létesül az IKEA-áruházak – és más hasonló bútóráruházak – többsége? Nevezz meg két okot!

1.

2.

g) Párosítsd az IKEA nemzetközi versenytársait azokkal az országokkal, ahonnan indultak!

Ausztria, Dánia, Hollandia, USA

1)

2)

3)

h) Párosítsd a cikkben említett városokat az alábbi leírásokkal! Írd a városok nevét a vonalra!

1. A Gangesz-delta nyugati peremén elterülő kikötőváros.

2. Metropolisz az Arab-tenger partján, az indiai filmgyártás központja.

4. FELADAT – ISZTAMBULI MEGAPROJEKTEK

[15 pont]

Az alábbi műholdfelvételen jelöltük az Isztambulban és annak vonzáskörzetében az utóbbi öt évben átadott hatalmas infrastrukturális beruházásokat („megaprojektek”). A felvétel segítségével válaszolj a kérdésekre! Minden helyes válasz 1 pontot ér.

1 új nemzetközi repülőtér (átadás: 2018. október) (maximális tervezett kapacitás: 150 millió utas / év)	2 Yavuz Sultan Selim-híd (átadás: 2016. augusztus)
3 Marmaray vasúti alagút (átadás: 2013. október)	4 Eurázsia közúti alagút (átadás: 2016. december)

a) Mely célok vezérelhették a török kormányt az új óriásrepülőtér megépítése során? Nevez meg két célt!

1.

2.

b) A műholdképről világosan kivehető az a korlátozó tényező, amely nem teszi lehetővé a másik két, feketével keretezett repülőtér (Atatürk és Sabiha Gökçen) jelentősebb bővítését. Nevezd meg ezt a tényezőt!

.....

c) Mi az alapvető céljuk a műholdképen 2–4 számokkal jelölt közúti és vasúti beruházásoknak?

.....

.....

d) Mely két demográfiai és gazdasági változás indokolhatja e beruházások megvalósítását?

1.

2.

e) Nevezd meg azt az állandó veszélyforrást, amely Isztambul régi és új épületeit egyaránt fenyegeti!

.....

f) Nevezd meg a 2, 3, 4 számokkal jelölt projektek alatt-fölött futó vízi utat!

Mi a földrajzi jelentősége ennek a vízi útnak?

.....

g) A beruházások méretükön és jelentőségükön túl mivel szolgálhattak rá a „**megaprojekt**” elnevezésre?

.....

h) Az isztambuli Atatürk repülőtér 2017-ben több mint 60 millió utast fogadott, ezzel Európa ötödik legforgalmasabb repülőtere, míg a Sabiha Gökçen 31 millió utast regisztrált. (Viszonyításképpen a budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér „csak” 13 millió utast.) Nevezd meg két európai várost, amelynek hasonló nagyságrendű a repülőtéri utasforgalma!

.....

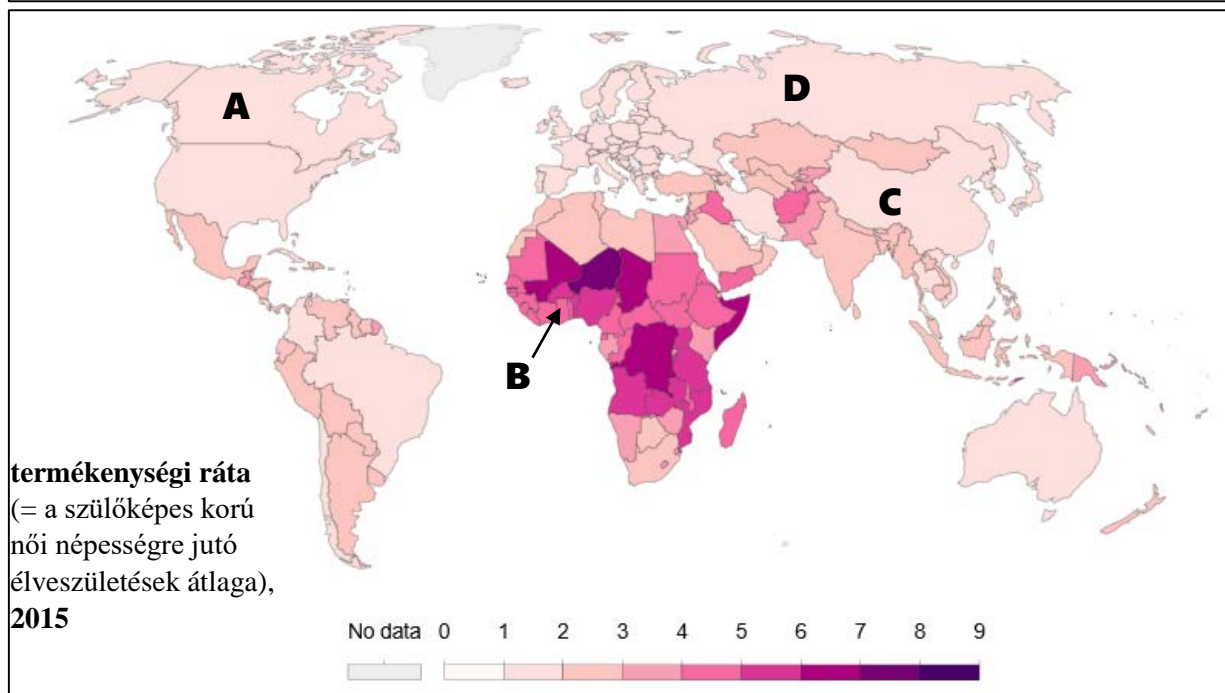
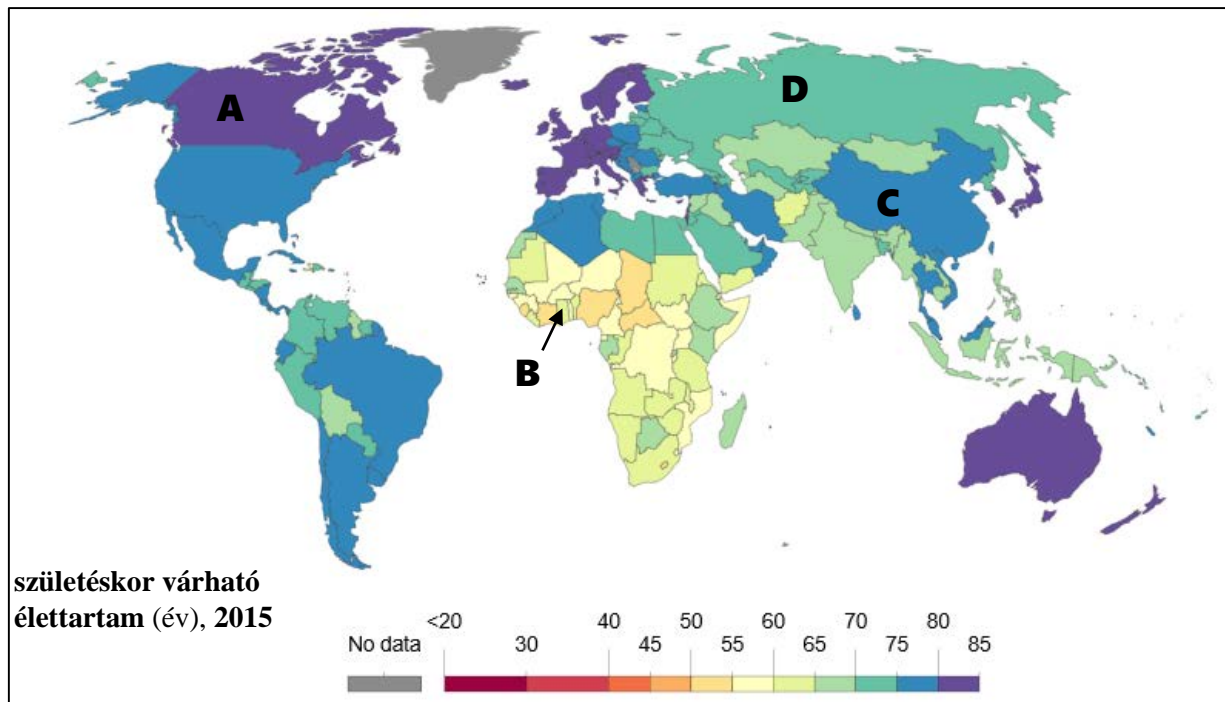
i) Isztambul egyike azoknak a nagyvárosoknak, melyek – bár országuk legnépesebb városai – nem fővárosok. Karikázd be annak a három országnak a nevét, melyeknek a fővárosa és a legnépesebb városa nem ugyanaz!

Argentína, Brazília, Egyiptom, Japán, Kanada, Nigéria, Thaiföld

5. FELADAT – NÉPESSÉG SZÁMOKBAN

[12 pont]

Az alábbi két térkép tanulmányozása után válaszolj a kérdésekre! Minden helyes válasz 1 pontot ér.

Térképek [forrása](#)

a) Milyen alapvető összefüggés figyelhető meg a születéskor várható élettartam és a termékenységi ráta között?

.....

b) A Föld melyik régiójában a legalacsonyabb a születéskor várható élettartam?

c) Melyik kontinens országai mutatják a legnagyobb különbséget a várható élettartamban?

d) Globálisan nézve hogyan fog változni a születéskor várható élettartam az előttünk álló évtizedekben?

.....

Miért?

Indoklás 1:

Indoklás 2:

e) Milyen módszerekhez folyamodhat egy rendkívül alacsony termékenységi rátával rendelkező ország kormánya azért, hogy gyarapodjon a népességszáma? Nevez meg két ilyen módszert!

1.

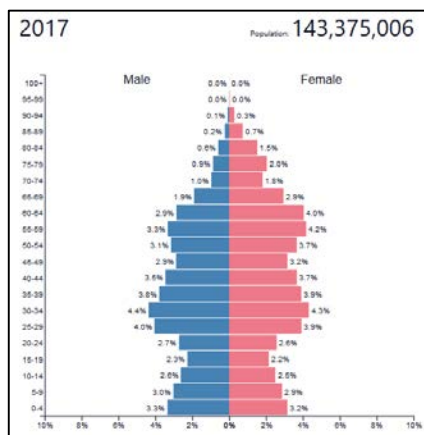
2.

f) Melyik adatpár lehet igaz Magyarországra? Húzd alá a megfelelőt!

- ❶ 75,8 év / 1,36 gyermek ❸ 69,5 év / 2,02 gyermek
- ❷ 84,2 év / 1,75 gyermek ❹ 60,8 év / 2,52 gyermek

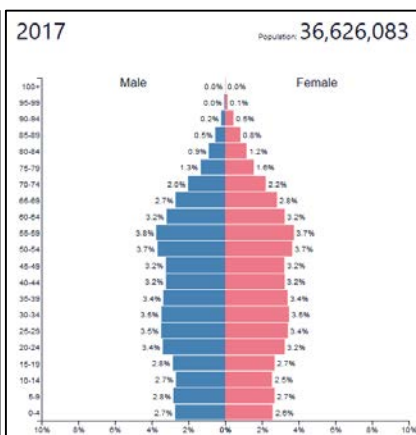
g) Párosítsd az alábbi korfákat a térképeken betűkkel (A-D) jelölt országokkal! Az egyik országhoz nem tartozik korfa!

1.

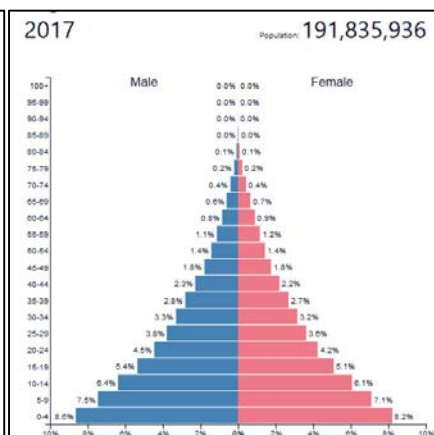
Ország betűje:

2.

Ország betűje:

3.

Ország betűje:

6. FELADAT – KIRÁLYI TORONY

[13 pont]

A szemelvény elolvasása után oldd meg a feladatokat! Minden helyes válaszáért 1 pont jár.

„Az urbanizációval párhuzamosan a legnagyobb városokban egy felhőkarcoló-építési boom is elkezdődött, ami jelenleg is zajlik. Az utóbbi két évben 39 olyan épület készült el világszerte, amelyek magassága meghaladta a 300 métert, míg a 200 méter feletti utóbbi időszakban átadott épületek száma pedig már több száznál jár. A következő években pedig az eddigi legék mind hátracsúszhatnak egy helyezést, amint 2019-ben elkészül az eddigi legmagasabb, egy kilométeres épület. [...] Jövőre várható a világ legmagasabb épületének az átadása, a Dzsidda (Jeddah) városában épülő Kingdom Tower* magassága meg fogja haladni az 1000

métert. Az ország második legnagyobb városába, a Vörös-tenger mellé tervezett toronyház jóval magasabb lesz, mint a jelenleg csúcstartó, 830 méteres Burdzs Kalifa (Burj Khalifa). Az egy kilométeres épületben a tervek szerint 170 szint lesz. [...] Az építkezést egyébként 4-5 évvel ezelőtt kezdték el és idén februárban már elkészült a 66. emelet, természetesen azóta haladtak tovább az építkezéssel.”

(Szöveg: Portfolio, Index, 2018. 05. 27., fotó: CNN, Wikipedia)

*az épület neve az ország államformájára (királyság /monarchia) utal

a) Melyik országban épül ez a felhőkarcoló?

b) A felhőkarcolókat számtalan módon lehet hasznosítani. Nevez meg két lehetséges hasznosítási formát!

1.

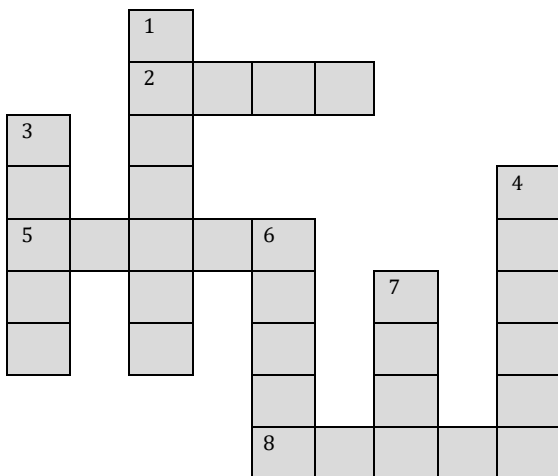
2.

c) Nevez meg a felhőkarcolók fenntartásával, üzemeltetésével kapcsolatos problémák közül kettőt!

1.

2.

d) Az alábbi keresztrejtvényben az országgal kapcsolatos helyeket, kifejezéseket rejtettünk el. Írd a megoldásokat a rejtvény megfelelő mezőibe!

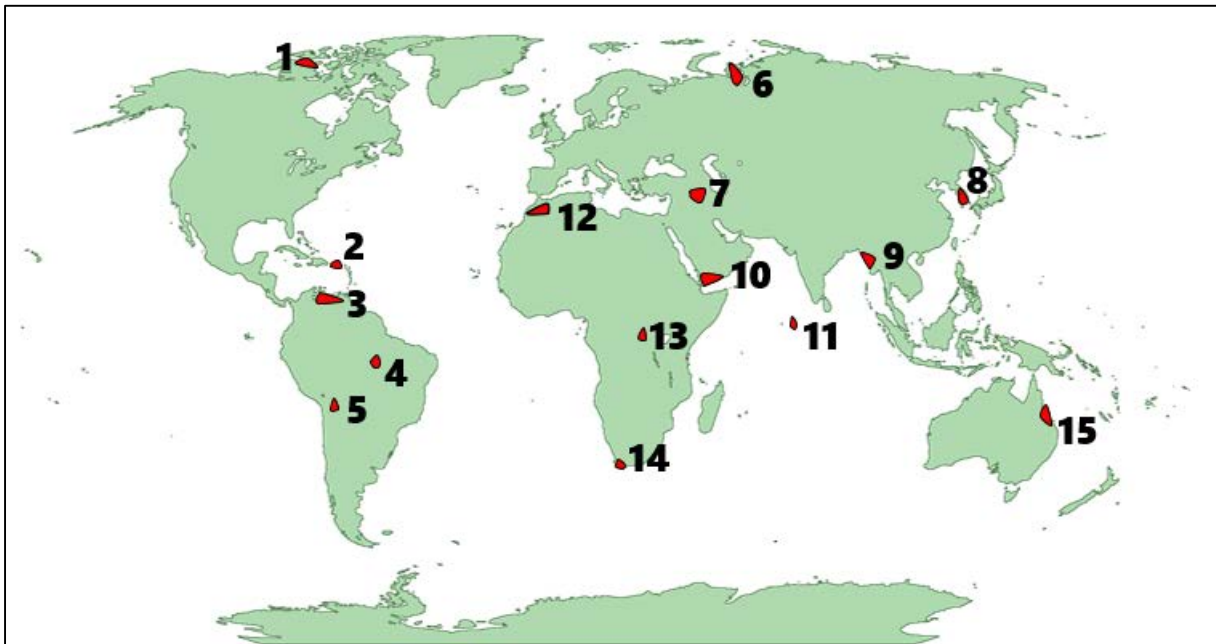

1. Az ország felszínét szinte teljes egészében jellemző táj.
2. Az ország egyik nagy regionális riválisa.
3. Az ország talán legismertebb városa, zarándokok tömege látogatja minden évben.
4. Az ország legjelentősebb exportcikke, melyből világszinten is számottevő készletekkel rendelkeznek.
5. Az országgal határos, kis területű állam, itt rendezik a 2022-es labdarúgó-világbajnokságot.
6. Az ország legnagyobb városa, egyben fővárosa.
7. Az ország államnyelve.
8. A szemelvényben említett csúcstartó felhőkarcoló városa.

7. FELADAT – NÉPCSOPORTOK PROBLÉMÁI

[14 pont]

Az alábbiakban népek, népcsoportok különböző földrajzi problémáiról olvashatsz. Párosítsd a rövid ismertetőket a térkép számaival! Minden ismertetőhöz csak egy térképi szám tartozik, egy ismertetőhöz viszont nem tartozik szám. Minden helyes válasz 1 pontot ér.

- A) Bár Észak és Dél közös zászló alatt vonult be a legutóbbi téli olimpián, a félsziget népének egyesítése csak ilyen szimbolikus formában lehetséges, hiszen a koreai nép még mindig gyanakvással és bizalmatlansággal kíséri az enyhülés lépéseit a határ mindkét oldalán.
- B) A nyenyec rénszarvaspásztorok már hozzászoktak ahhoz, hogy az értékes boványenkövői földgázmezőn élnek, ezért a területüket behálózó utak és csővezetékek között-alatt kell terelgetniük állataikat a nyári legelők felé.
- C) A 2018 végén kitört ebolajárvány nemcsak több millió lakosra jelent közvetlen fenyegetést, de a térségben dolgozó – és oda érkező – orvoscsoportokat is nagy kihívás elé állítja.
- D) Az utóbbi hónapokban szinte egy teljes népcsoport kényszerült elhagyni északnyugat-mianmari lakhelyét: az üldöztetés elől menekülő rohingják közül sokan a szomszédos Banglades többszáz ezres átmeneti táborában találtak átmeneti otthonra.
- E) Az Északnyugati-átjáró hajózhatóvá válásával várhatóan luxus óceánjárók tucatjai – és fedélzetükön gazdag turisták ezrei – érkeznek majd az elszigetelt, inuitok lakta városkába.
- F) Szinte minden héten látni olyan hírügynökségi képgalériákat, amin haldokló, alultáplált gyerekek fekszenek kórházi ágyakon – sokan csak ezekből a fotókból értesülnek arról, hogy jemeniek milliói éheznek hónapok óta, többségük gyerek.
- G) A Xingu folyó mentén élő őslakos törzsek évek óta próbálják elérni, hogy ne épüljenek a területükön duzzasztógáták és víztározók, de az ország gyarapodó energiaigénye miatt a kormány nem szeretne elállni ezektől a beruházásoktól.
- H) A függetlenségre vágyó kurdok sokszor érezhették úgy az utóbbi években, hogy a nagyhatalmak eszközként használják őket a Közel-Keleten állandósuló hatalmi harcokban.
- I) A térségben élők egy része attól tart, hogy a Nagy-korallzátony egyre nagyobb területet érintő korallpusztulása miatt elmaradnak a turisták és az idegenforgalomból származó bevételek drasztikusan csökkennek majd, akár már néhány éven belül is.

J) A sokak által csak földi paradicsomnak hívott szigetcsoport szinte belefűllad a pazarló tömegturizmusba, miközben fővárosa – a világ egyik legsűrűbben lakott városa – a fenntarthatatlan ivóvíz- és hulladékgyaldálkodás miatt lassan élhetetlenné válik.

K) 2018 leginkább a szárazságról marad emlékezetes a Fokvárosban és környékén élők számára: a víztározók drámái vízszintcsökkenése miatt szigorú korlátozásokat kellett bevezetni a vízfogyasztás terén.

L) Egyes becslések szerint már milliók hagyták el a hatalmas olajvagyoná ellenére súlyos inflációval és élelmiszerhiánnyal küzdő országot, emiatt rendszeressé váltak a tüntetések Caracas és a nagyobb városok utcáin.

M) A Poopó-tó egészen a közelmúltig az ország második legnagyobb tava volt, de kiszáradásával a környéken élő halászok közül sokan munkanélkülivé váltak – a kieső bevételt a tómederben maradt só értékesítésével próbálják ellensúlyozni.

N) Bár az úthálózat jelentős részét már helyreállították, másfél évvel a pusztító hurrikán után még mindig Puerto Ricó-iak százainak otthonából hiányzik az ivóvíz és az áram.

Megoldások:

A	B	C	D	E	F
G	H	I	J	K	L
		M	N		